

FRÁSÖGN

af 62. þingi Norðurlandaráðs í Reykjavík 2.–4. nóvember 2010

Sextugasta og annað þing Norðurlandaráðs var haldið í Reykjavík 2.–4. nóvember sl. Þingið, sem haldið er fimmta hvert ár á Íslandi, er helsta samkoma norræns samstarfs á ári hverju. Á Norðurlandaráðsþinginu í Reykjavík komu saman 95 norrænir þingmenn, 34 norrænir ráðherrar, auk 14 þingmanna frá Eystrasaltsríkjunum og Rússlandi og 7 þingmanna frá Evrópu og Vestur-Norðurlöndum, sem voru gestir þingsins.

Af hálfu Íslandsdeildar Norðurlandaráðs tóku þátt í þinginu Helgi Hjörvar, formaður og forseti Norðurlandaráðs, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, varaforseti Norðurlandaráðs, Álfheiður Ingadóttir varaformaður, Árni Þór Sigurðsson, Ásmundur Einar Daðason, Bjarni Benediktsson, Margrét Tryggvadóttir og Siv Friðleifsdóttir, auk Lárusar Valgarðssonar ritara.

Helstu mál á Norðurlandaráðsþinginu í Reykjavík voru málþing um norrænt sambandsríki, leiðtogafundur norrænna forsætisráðherra um grænan hagvöxt, brottvísun norrænna ríkisborgara frá Norðurlöndum, umræða um öryggis- og varnarmál með þátttöku norrænu utanríkisráðherranna, verðlaun Norðurlandaráðs og kosning forseta Norðurlandaráðs fyrir árið 2011.

Norðurlandaráðsþingið var aðallega haldið á Grand Hotel Reykjavík. Þar voru þingfundur þess, nefndafundir og fundir flokkahópa og landsdeilda, skrifstofur Norðurlandaráðs, landsdeilda og flokkahópa, prentsmiðja, aðstaða öryggisvarða, ræðuritara, túlka, tæknimanna, fréttamanna og þar voru blaðamannafundir, málsverðir, hliðarviðburður og kynning á norrænum stofnunum, verkefnum og viðburðum. Þá fóru nokkrir fundir fram á Hilton Reykjavík Nordica Hotel, auk hliðarviðburða og málsverða.

Íslandsdeild Norðurlandaráðs og alþjóðadeild nefndasviðs unnu að skipulagningu og framkvæmd þingsins í nánú samstarfi við aðra starfsmenn Alþingis, skrifstofu Norðurlandaráðs í Kaupmannahöfn, ráðstefnufyrirtækið Congress Reykjavík og tækjaleigu Sense. Verkaskiptingin milli skrifstofu Alþingis og skrifstofu Norðurlandaráðs var á þá leið að Alþingi sá um skipulagningu, staðsetningu og útlit funda, öryggisgæslu, tækni, prentun, ferðir, afhendingu verðlauna Norðurlandaráðs og heildræna verklega framkvæmd, auk skrifstofuaðstöðu fyrir starfsmenn og blaðamenn, en Norðurlandaráð um stjórn þingfundar og nefndafunda og útgáfu þingskjala. Skipulag og framkvæmd þingsins tókst mjög vel og við mat á þinginu hefur Alþingi verið hrósað af þáttakendum fyrir sérstaklega vel heppnað þing.

Í aðdraganda Norðurlandaráðsþingsins, daginn áður og árdegis sama dag, voru haldnir fundir flokkahópa, nefnda og málþing um norrænt sambandsríki. Kveikjan að málþinginu var grein sænska sagnfræðingsins og samfélagsrýnisins Gunnars Wetterbergs í sænska dagblaðinu *Dagens Nyheter* sem birtist á meðan Norðurlandaráðsþing stóð yfir í Stokkhólmi í október á síðasta ári. Í henni lýsti Wetterberg hugmyndum sínum um sambandsríki norrænu ríkjanna. Greinin vakti mikla athygli bæði stjórnámálanna og almennings og var Wetterberg í framhaldi af því fenginn til að vera höfundar árbókar Norrænu ráðherranefndarinnar og Norðurlandaráðs árið 2010 um efnið. Í bókinni, sem kom út 1. nóvember, sama dag og málþingið var haldið, er farið yfir stjórnámálalega, hagfræðilega, sagnfræðilega og menningarlega þætti og rök í tengslum við norrænt sambandsríki. Wetterberg telur að Norðurlöndin geti myndað sambandsríki með sameiginlegri stjórnarskrá, stjórn, þingi og gjaldmiðli eftir 15–20 ár. Ein helstu rök Wetterbergs fyrir norrænu sambandsríki eru þau að það yrði ellefta stærsta hagkerfi heims miðað við tölur Alþjóðabankans yfir þjóðarframleiðslu ríkja heims árið 2008, stærra en það kanadíska og indverska og aðeins minna en það rússneska og spænska. Það myndi opna Norðurlöndum leið inn í G20 þar sem þau gætu fundað með stærstu og öflugustu ríkjum heims og þar með komið á framfæri sjónarmiðum sínum í öryggis-, umhverfis- og orkumálum.

Málþingið sóttu um tvö hundruð stjórnámamenn, fjölmiðlamenn og aðrir áhugamenn frá Norðurlöndunum og víðar og helsti frummælandi var Gunnar Wetterberg. Fundarstjóri var Clement Kjersgaard, stjórnandi umræðuþátta í danska ríkissjónvarpinu. Umræðurnar á málþinginu voru líflugar. Ólafur Þ. Harðarson, prófessor í stjórn málafræði við Háskóla Íslands, sem sat í pallborði, sagði að hugmyndin um norrænt sambandsríki væri fyrst og fremst gagnleg hugsunartilraun sem gæti varpað ljósi á gagnsemi þess að auka norrænt samstarf til muna. Hann benti á að fjármálakreppan gæti orðið til þess að auka vinsældir norræns samstarfs og styrkja norræna sjálfsvitund og sjálfstraust. Ólafur sagði að Íslandi væri ekki aðeins í efnahagslegri kreppu heldur jafnframt í djúpstæðri stjórn málafræðu. Til að ráða bót á því væri í auknum mæli horft til Norðurlanda varðandi fyrirmyndir. Sumir fundarmanna töldu að hugmyndir Wetterbergs væru áhugaverðar og skemmtilegar en óraunhæfar. Wetterberg varðist fimlega og fékk meðal annars stuðning frá dönsku þingmönnum Bente Dahl og Line Barfod. Wetterberg benti á að ýmsar merkar umbótatillögur síðustu áratuga og alda hefðu verið taldar óraunhæfar í upphafi en hefðu engu að síður orðið að veruleika.

Í skoðanakönnun sem gerð var af Oxford Research og birt stuttu fyrir Norðurlandaráðsþingið kom fram að 42 af hverjum 100 Norðurlandabúa eru jákvæðir eða mjög jákvæðir gagnvart því að sameina norrænu ríkin í norrænt sambandsríki. Það sem helst ræður því að norrænir borgarar taka vel hugmyndinni um sambandsríki er ósk þeirra um velferð til framtíðar og meiri áhrif Norðurlanda á alþjóðavettvangi. Hlutfall þeirra sem eru neikvæðir eða mjög neikvæðir gagnvart norrænu sambandsríki eru 58 % og ástæðan er ótti við að missa nærlýðræði og sjálfstímynd þjóðar. Niðurstöður könnunarinnar sýna einnig að 78 % Norðurlandabúa eru jákvæð eða mjög jákvæð í gagnvart norrænu samstarfi og 56 % vill efla samstarfið enn frekar.

Fyrsti dagur Norðurlandaráðsþingsins hófst með setningu, leiðtogafundi norrænna forsætisráðherra um grænan hagvöxt og kynningu á formennskuáætlun Finnlands í Norrænu ráðherranefndinni árið 2011. Forseti Alþingis, Ásta R. Jóhannesdóttir, bauð þinggesti velkomna. Hún sagði í ræðu sinni að Norðurlandaráð, sem bráðum yrði 60 ára, og þau mál sem það hefði til umfjöllunar, væru í stöðugri framþróun. Á síðustu árum hefði aukin alþjóðahygga einkennt starf ráðsins sem og áhersla á öryggis- og varnarmál í kjölfar Stoltenberg-skýrslunnar, loftslagsmál, málefni norðurskautsins og nú síðast norrænt sambandsríki.

Helgi Hjörvar, forseti Norðurlandaráðs, hóf mál sitt með því að biðja fundargesti að minnast Jonathans Motzfeldts, fyrrverandi formanns grænlenzku landsstjórnarinnar og þingforseta grænlenzka þingsins, með einnar mínútu þögn. Helgi vék síðan í ræðu sinni að þeim mikla stuðningi sem norrænt samstarf hefði meðal almennings og meirihlutastuðningi við aukið norrænt samstarf. Slík viðhorf, sem nyttu vafalaust stuðnings meðal stjórnámamanna, mætti nýta til að hleypa enn meiri krafti í norræna samvinnu, til að mynda um öryggis- og varnarmál í kjölfar Stoltenberg-skýrslunnar og NB8 sérfræðingaskýrslunnar um samstarf Norðurlanda og Eystrasaltsríkjanna. Því bað hann norrænu ríkisstjórnirnar að íhuga hvort tímabært væri að formgera samstarf Norðurlanda í öryggis- og varnarmálum í norræna ráðherranefnd. Helgi sagði það einnig tímabært að íhuga að innleiða „opting out“ meginreglu í samstarfi landanna, það er að tiltekið land geti kosið að taka ekki þátt í meðferð tiltekins máls, þannig að fjögur eða þrjú lönd af fimm gætu fylgt máli eftir sem hefði gildi fyrir Norðurlönd án þess að eitt eða tvö lönd hindruðu framgang þess. Þá hvatti Helgi til umræðu á þinginu um brottvísun norrænna ríkisborgara frá Norðurlöndum í trássi við norræna samninga og lagði til að fjárhagsáætlanir um norrænt samstarf yrðu til fleiri en eins árs í einu.

Þátttakendur á leiðtogafundi norrænu forsætisráðherranna um grænan hagvöxt voru allir forsætisráðherrar Norðurlandanna og sjálfstjórnarsvæðanna nema Grænlands þar sem Jens B. Frederiksen, varaformaður grænlenzku landsstjórnarinnar Naalakkersuisut, kom í stað Kupiks Kleists, formanns hennar. Sá fundarliður hófst með því að ráðherrarnir héldu ræðu. Að því loknu sátu þeir í pallborði og fulltrúar flokkahópa og aðrir þingmenn veittu ræðum þeirra andsvar, sem ráðherrarnir svöruðu síðan.

Forsætisráðherrarnir voru sammála um að grænn hagvöxtur, þ.e. efnahagsvöxtur samhliða minni losun kolvísýrings, væri leiðin út úr fjármálakreppu samtímans og helsta svarið við viðfangsefnum hnattvæðingar þar sem hagvöxtur og umhverfisvernd geta farið saman. Nýta þurfi betur umhverfistækni til að styrkja samkeppnisstöðu Norðurlandanna og halda eigi áfram uppbyggingu sameiginlegs norræns orkumarkaðar. Jafnframt eigi að leita betri orkulausna í byggingariðnaði og efla rannsóknir og nýsköpun. Í umræðunum á leiðtogafundinum kom fram gagnrýni á að forsætisráðherrarnir hefðu ekki haft nægilegt samráð við almenning um áætlanir um grænan hagvöxt. Þá var bent á að atvinnulífið skipti meginmáli ef áætlanir um grænan hagvöxt ættu að ganga eftir og einnig væri nauðsynlegt að fá stuðning sterkra og rótgróinna grasrótarsamtaka.

Jóhanna Sigurðardóttir sagðist á leiðtogafundinum telja að umfjöllun á vettvangi Norrænu ráðherranefndarinnar um græna hagkerfið væri afar mikilvæg og áherslan á grænan vöxt og velferð gerði okkur kleift að byggja á styrkleikum Norðurlandabjóðanna. Norðurlöndin hefðu alla burði til að verða frumherjar í nýsköpun og þróun á grundvelli þessara gilda og gætu hugsanlega orðið reynslubanki og brautryðjendur sem aðrar þjóðir gætu litið til. Útvíkka ætti samstarfið á þessu sviði þannig að það skilaði sér til fyrirtækja í nýsköpun og til menntastofnana og rannsóknaraðila, hvort sem það væri á vegum hins opinbera eða á einkamarkaði. Dæmin væru fyrir hendi um mjög spennandi verkefni á sviði orkumála þar sem nýsköpun átti sér stað á sviði grænnar orku og þar hefðu Íslendingar ýmislegt fram að færa. Ísland hefði til þessa einbeitt sér að orkugjöfum frá jarðhita og vatnsföllum en tilraunir stæðu nú yfir á virkjun sjávarfalla, endurvinnslu gróðurhúsalofttegunda og vinnslu eldsneytis með jarðhita. Þá hefði íslenskt fyrirtæki skipað sér í fremstu röð við að móta tækni sem bætir eldsneytisnýtingu.

Mari Kiviniemi, forsætisráðherra Finnlands, kynnti eftir leiðtogafundinn formennskuáætlun Finnlands í Norrænu ráðherranefndinni árið 2011. Í áætluninni, sem nefnist „Græn Norðurlönd - brautryðjendur í loftslagsmálum“, er lögð áhersla á þrjú meginsvið: Í fyrsta lagi að vera í fararbroddi um aðgerðir gegn loftslagsbreytingum og stuðla að áframhaldandi starfi á því sviði, svæðisbundið og á alþjóðavettvangi. Í öðru lagi að vinna áfram að hnattvæðingarverkefnum Norrænu ráðherranefndarinnar, þar á meðal stærsta verkefninu um norrænar öndvegisrannsóknir þar sem er lögð er áhersla á aðgerðir í loftslagsmálum, orkunýtingu og umhverfisvernd. Í þriðja lagi að styðja frjáls félagasamtök og hlúa að víðtæku grasrótarsamstarfi sem undirstöðu norræns samstarfs, virkja ungt fólk og efla norræna samkennd og tungumálaskilning.

Annar dagur Norðurlandaráðsþingsins hófst með greinargerð danska samstarfsráðherrans Karen Ellemann um norrænt samstarf á árinu 2010, en Danir fara með formennsku í Norrænu ráðherranefndinni í ár, og almennum þingumræðum um norrænt samstarf í kjölfarið. Helgi Hjörvar þakkaði Ellemann sérstaklega fyrir greinargerð hennar um alþjóðlega samninga um skattaskjól og minnti á að baráttan gegn skipulagðri glæpastarfsemi væri eitt af þeim efnum sem almenningur á Norðurlöndum legði hvað mesta áherslu á varðandi norrænt samstarf. Ellemann upplýsti í ræðu sinni að Norðurlöndin og sjálfstjórnarsvæðin hefðu á árinu 2010 þegar gert samninga við 18 ríki um veitingu upplýsinga og skattasamninga, og hefðu í heildina gert 27 slíka samninga, sem gerði það að verkum að Norðurlöndin væru í fararbroddi á þessu sviði.

Mikil umræða var við almennu þingumræðurnar um brottvísun norrænna ríkisborgara frá Norðurlöndum vegna tveggja tillagna borgara- og neytendanefndar Norðurlandaráðs. Annars vegar tillögu um tilmæli til ríkisstjórnar Danmerkur um að hætta að vísa norrænum þegnum úr landi sem þarfnast félagslegrar aðstoðar og túlki og beiti 7. grein norræna sáttmálans um félagslega aðstoð og félagslega þjónustu á sama hátt og hin norrænu ríkin þannig að öllum þegnum frá Norðurlöndum séu tryggð sömu réttindi. Hins vegar tillaga um tilmæli til ríkisstjórna Finnlands, Noregs, Íslands og Svíþjóðar að tilkynna dönskum stjórnvöldum að ákvörðun þeirra að senda heim norræna þegna sem þurfa á félagslegri aðstoð að halda sé áhyggjuefni og greinilega á skjön við túlkun hinna ríkjanna á samningum, og að hvetja Dani til að túlka áður nefnda samningsgrein á sama hátt og Finnar, Íslendingar, Norðmenn og Svíar

þannig að allir norrænir þegnar njóti sömu réttinda. Í 7. grein norræna sáttmálans um félagslega aðstoð og félagslega þjónustu frá 14. júní 1994 segir: „Norrænan ríkisborgara má ekki senda heim vegna þarfar hans fyrir félagslega aðstoð ef fjölskylduáðstæður hans, tengsl við það ríki sem hann dvelur í eða aðstæður að öðru leyti mæla með því að hann verði um kyrrt, og í engum tilvikum hafi hann búið með lögmaðtum hætti í landinu a.m.k. undanfarin þrjú ár.”

Tillögur borgara- og neytendanefndar byggðu á upplýsingum um að í Danmörku og Svíþjóð væri hægt að vísa norrænum þegnum úr landi vegna afbrota eða fyrir að vera félagsleg byrði, þó að í Svíþjóð komi mjög sjaldan eða aldrei fyrir að fólki sé vísað úr landi fyrir það eitt að leita félagslegrar aðstoðar. Í svari danskra yfirvalda við skriflegri fyrirspurn nefndarinnar kom fram að Danir hafa vísað 46 norrænum þegnum úr landi frá árinu 2004 með skírskotun til þarfar þeirra fyrir félagslega aðstoð. Borgara- og neytendanefnd sendi að því búnu fyrirspurn til Norrænu ráðherranefndarinnar um hvort aðgerðir Dana væru í samræmi við samninginn frá 1994 en Norræna ráðherranefndin svaraði að hún gæti ekki tjáð sig um hvort athæfi Dana í tilteknu máli væri í samræmi við samninginn frá 1994, það væri ríkjanna sem undirrituðu samninginn að framfylgja honum og skera úr um hvort honum er framfylgt.

Þá óskaði nefndin eftir því að ráðherra Danmerkur um aðlögunarmál flóttafólks og innflytjenda, Birthe Rønn Hornbech, kæmi til samráðs á fund nefndarinnar en ráðherrann sá sér ekki fært að verða við því boði. Forseti Norðurlandaráðs, Helgi Hjörvar, skrifaði af því tilefni bréf til Lars Løkke Rasmussens, forsætisráðherra Danmerkur, fyrir hönd dönsku ríkisstjórnarinnar, þar sem sú ákvörðun Hornbechs að mæta ekki til fundarins var hörmuð. Norðurlandaráð óskaði einnig eftir lögferðialiti á réttmæti þess að Danir vísi úr landi norrænum ríkisborgurum. Kirsten Ketscher, prófessor í lögfræði við Hafnarháskóla, telur að Danir hafi brotið gegn viðurkenndum evrópskum og norrænum sáttmálum. Hún segir að grundvallarréttindi allra Norðurlandabúa sé rétturinn til frjálstrar farar og búsetu á Norðurlöndum og að brottvísun norrænna borgara frá Danmörku af þeirri ástæðu einni að þeir hafi þegið félagsaðstoð sé réttarfarslega vafasöm og brot á fyrirliggjandi sáttmálum. Hún segir jafnframt að brottvísun norrænna borgara samræmist ekki norrænum sáttmálum og tilskipun ESB um dvalarrétt. Í Danmörku sé vísað til lagahefðar þegar fjallað er um brottvísanir, en samkvæmt réttarþróun síðustu ára og áðurnefndum sáttmálum er lagahefð ekki lagalega gild ástæða til brottvísunar.

Danski samstarfsráðherrann, Karen Ellemann, var gagnrýndur harðlega af þingmönnum Norðurlandaráðs í umræðunum en hún neitaði því að starfsvenjur í danski stjórnslu brytu gegn sáttmálanum. Hún staðhæfði einnig að það hefði áður verið gert í Danmörku. Álfheiður Ingadóttir, sem var einn þeirra þingmanna sem gagnrýndi ráðherrann, lýsti yfir miklum vonbrigðum með ræðu hennar og sagði starfsvenju Dana hneyksli. Álfheiður vísaði til þess að þunguð íslensk kona með 4 ára barn og kærasta hefði þurft að draga til baka umsókn um félagslega aðstoð til að fá að dvelja áfram í landinu.

Eftir hádegi á öðrum degi Norðurlandaráðsþings var fjallað um aukið utanríkis- og varnarsamstarf á Norðurlöndum. Lene Espersen, utanríkisráðherra Danmerkur, hafði framsögu fyrir hönd norrænu utanríkisráðherranna. Hún sagði að helstu verkefni í ár hefðu verið eftirfylgni Stoltenberg-skýrslunnar, norðurskautsmál, Eystrasaltsstefna ESB og NB8 sérfræðingaskýrslan. Utanríkisráðherrarnir höfðu á blaðamannafundi fyrr um daginn einnig lagt sérstaka áherslu á eftirfylgni tillögu í Stoltenberg-skýrslunni um að auka samstarf norrænna sendiráða. Alexander Stubb, utanríkisráðherra Finnlands, og Jonas Gahr Støre, utanríkisráðherra Noregs, tóku við umræðuna upp tillögu 13 í Stoltenberg-skýrslunni um samstöðuylfirlýsingu milli Norðurlandanna og sögðu hana þurfa sérstakrar skoðunar við. Støre benti á að einstök lönd Norðurlandanna mynduðu formlegri samstöðu með löndum í Suð-Austur Evrópu innan ESB og NATO en með norrænum nágrönnum sínum. Helgi Hjörvar, Siv Friðleifsdóttir og Ólína Þorvarðardóttir, fyrir hönd Vestnorræna ráðsins, tóku þátt í umræðunum og lögðu áherslu á mikilvægi samfélagsöryggis til sjós og björgunarmál í norðurhöfum. Árni Þór Sigurðsson tók undir þau sjónarmið og hvatti til þess að lögð yrði áhersla á umhverfis- og náttúruauðlindamál

varðandi norðurskautið frekar en hernaðaruppbyggingu. Auk þess reifaði hann þá hugmynd að koma á fót fagnefnd um utanríkis- og öryggismál í Norðurlandaráði.

Að kvöldi annars dags Norðurlandaráðsþingsins voru verðlaun Norðurlandaráðs afhent við hátíðlega dagskrá í Íslensku óperunni. Helgi Hjörvar, formaður Íslandsdeildar Norðurlandaráðs og forseti þess, bauð gesti velkomna. Hann þakkaði í ræðu sinni fyrir hönd Íslands fyrir þann mikla stuðning sem Norðurlöndin hafa sýnt Íslandi í fjármálakreppunni, með fjármagni, ráðleggingum, reynslu og samstöðu. Helgi minnti á að í kreppum væri einnig að finna tækifæri og að nú væri tækifæri fyrir Íslendinga til að endurskoða gildi sín og forgangsroðun. Í því sambandi hefði norrænt samstarf aldrei verið jafn mikilvægt fyrir Íslendinga og á þessum tímum. Helgi minntist sérstaklega á náttúru- og umhverfisverðlaun Norðurlandaráðs og hina þrjá norrænu banka sem hlutu verðlaunin fyrir stefnumótun um fjárfestingar í sjálfbærum verkefnum. Hann vonaðist til þess að á næstunni yrði viðlíka endurreisn í umræðunni um grænan hagvöxt og menn hefðu orðið vitni að varðandi utanríkis- og varnarmál á síðustu árum og kynnti til sögunnar kynna kvöldsins, þau Charlotte Bøving og Bergþór Pálsson.

Helgi Hjörvar veitti síðan verðlaun Norðurlandaráðs eftir kynningar fulltrúa dómnefnda. Tónlistarverðlaun Norðurlandaráðs hlaut Norðmaðurinn Lasse Thoresen fyrir tónverkið *Opus 42*, Sofi Oksanen frá Finnlandi hlaut bókmenntaverðlaun Norðurlandaráðs fyrir skáldsöguna *Puhdistus*, Danirnir Thomas Vinterberg og Tobias Lindholm hlutu kvikmyndaverðlaun Norðurlandaráðs fyrir kvikmyndina *Submarino* og bankarnir Merkur Andelskasse, Danmörku, Ekobanken, Svíþjóð, og Cultura Bank, Noregi, hlutu náttúru- og umhverfisverðlaun Norðurlandaráðs fyrir sjálfbæra stefnumótun, eins og áður var greint frá. Þá komu fram við athöfnina hljómsveitin The Icelandic Wonderbrass og tónlistarmaðurinn Ragnheiður Gröndal, og var tónlistarflutningur þeirra sérlega glæsilegur. Athöfnin öll var vel skipulögð, fágúð og metnaðarfull undir fagmannlegri leikstjórn Selmu Björnsdóttur.

Á þriðja degi Norðurlandaráðsþingsins voru umhverfi og auðlindir á dagskrá. Þar voru meðal annars samþykktar tvær tillögur umhverfis- og náttúruauðlindanefndar Norðurlandaráðs um loftslagsmál; annars vegar um að beina tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar um að skipa nefnd sérfræðinga til að kanna nýjar aðferðir í alþjóðlegu samstarfi sem leiði til víðtækra og skilvirkra aðgerða til að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda um allan heim, að standa að ráðstefnu til að varpa ljósi á stjórnþæki sem reynst hafa árangursrík til að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda á Norðurlöndum, og að unnin verði reglulega samantekt um nýjustu niðurstöður loftslagsrannsókna svo hægt verði að fylgjast með afleiðingum loftslagsbreytinga af mannavöldum. Hins vegar var tillaga um að beina tilmælum til ríkisstjórna Norðurlanda um að beita sér fyrir því að markmiðum Kaupmannahafnarsamkomulagsins (Copenhagen Accord) verði náð um fjármögnun Græna loftslagssjóðsins (Copenhagen Green Climate Fund) og REDD áætlunarinnar og að efla samnorrænar aðgerðir innan ramma Norræna loftslagssjóðsins (Nordic Climate Facility).

Eftir umræðu um umhverfi og auðlindir voru á dagskrá félags- heilbrigðis- og jafnréttismál. Siv Friðleifsdóttir, formaður velferðarnefndar Norðurlandaráðs, mælti fyrir tveimur tillögum sem velferðarnefnd hafði afgreitt; annars vegar um hvernig skapa megi góð lífsskilyrði fyrir aldraða á Norðurlöndum og hins vegar um sameiginlega norræna rafræna skrá yfir lækna, tannlækna og annað löggilt fagfólk á heilbrigðissviði á Norðurlöndum. Báðar tillögurnar voru samþykktar.

Þá urðu kröftugar umræður um tillögu efnahags- og viðskiptanefndar um að leggja gjöld á millifærslur fjármagns. Svo fór að þingfundurinn samþykkti að beina tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar um að norrænu ríkin vinni saman að því að innleiða almenn gjöld á millifærslur fjármagns milli ríkja í Evrópu og um allan heim.

Í lok Norðurlandaráðsþingsins var Daninn Henrik Dam Kristensen einróma kjörinn forseti Norðurlandaráðs árið 2011 og Marion Pedersen varaforseti, en Danmörk fer með formennsku í Norðurlandaráði á næsta ári. Henrik Dam þakkaði í ræðu eftir kjörið fyrir traustið

sem Norðurlandaráð hefði sýnt honum og sagði að hann og Marion Pedersen hlökkðu til að halda áfram hinu góða starfi núverandi forseta, Helga Hjörvars. Hann sagði enn fremur að hann vildi í forsetatíð sinni leggja áherslu á að Norðurlandaráð bregðist fljótt við og gefi út yfirlýsingar um þau málefni sem eru efst á baugi hverju sinni og snerta norræna borgara. Þá nefndi Henrik Dam önnur málefni sem hann vildi setja á dagskrá ráðsins á næsta ári, s.s. neytendamál, stjórnsýsluhindranir, hnattvæðingarverkefni, hagvöxt og samkeppnishæfni og skýra framsetningu fjárhagsáætlunar Norrænu ráðherranefndarinnar.

Að lokum hélt Helgi Hjörvar ræðu og þakkaði við það tækifæri starfsfólki Alþingis og Congress Reykjavík, auk annarra sem störfuðu við Norðurlandaráðsþingið. Að svo búnu sleit hann þinginu.

Næsta þing Norðurlandaráðs verður í Kaupmannahöfn 1.–3. nóvember 2011.

Frekari upplýsingar má nálgast hjá ritara Íslandsdeildar Norðurlandaráðs og á vefsvæðinu www.norden.org.